

ΝΙΚΟΣ ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗΣ

Η γεωλογική οικογένεια θρηνεί την απώλεια μιας από τις πιο ευγενικές μορφές που πέρασαν από τις τάξεις της. Ο Δρ. Νίκος Μαραγκουδάκης την 24/4/2013, ενώ διέσχιζε διάβαση πεζών στη Μυτιλήνη, όπου διέμενε τα τελευταία χρόνια, παρασύρθηκε και τραυματίστηκε θανάσιμα από όχημα που δεν πρόσεξε ούτε τον πεζό, ούτε προπορευόμενο όχημα που είχε σταματήσει για να του επιτρέψει να περάσει!

Ο Νίκος Μαραγκουδάκης γεννήθηκε το 1923 στην Αθήνα, καταγόμενος από τον Φουρνέ Χανίων. Τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο στην Κηφισιά και τη Μέση Εκπαίδευση στο Μαρούσι. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής συμμετέσχε στην Εθνική Αντίσταση (στην ΕΠΟΝ) με συνέπεια να συλληφθεί και να εγκλειστεί στις φυλακές Χατζηκώστα το πρώτο τετράμηνο του 1944, ενώ παράλληλα είχε αρχίσει τη φοίτησή του στη Μαράσλειο Παιδαγωγική Ακαδημία, την οποία τελείωσε το 1946 με άριστα (9,43). Πήρε όμως «κακή διαγωγή», λόγω κοινωνικών φρονημάτων, και αυτό θα τον εμπόδιζε να διοριστεί ως δάσκαλος. Για το λόγο αυτό έδωσε την ίδια χρονιά εξετάσεις και πέρασε στο Φυσιογνωστικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετά όμως την παρακολούθηση του 1^{ου} έτους και λόγω του εμφυλίου πολέμου που είχε ξεσπάσει, συνελήφθη προληπτικά και εκτοπίστηκε χωρίς δίκη στην Ικαρία και στη Μακρόνησο (1947-52), όπου και τελείωσε τη στρατιωτική του θητεία. Μετά τη μακρά αυτή «θητεία», συνέχισε τις σπουδές του και το 1956 έλαβε το πτυχίο Φυσιογνωσίας-Γεωγραφίας με άριστα (9).

Υπήρξε από την πρώτη γενιά γεωλόγων του ΙΓΕΥ που έβαλαν τις βάσεις της γνώσης της γεωλογίας της Ελλάδας και ξεπόνησαν τα πρώτα φύλλα του γεωλογικού χάρτη 1:50 000. Άρχισε να εργάζεται στο ΙΓΕΥ ήδη από το 1955, αρχικά ως ημερομίσθιος θερινός εργάτης συνεργείου γεωλογικών χαρτογραφήσεων και το χειμώνα ως άμισθος εκπαιδευόμενος στη μικροπαλαιοντολογία. Το 1957 άρχισε να εργάζεται ως συμβασιούχος γεωλόγος και το 1959 έγινε μόνιμος, μέχρι το 1968. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου και κάτω από την ανάγκη οι λιγοστοί σκαπανείς του ΙΓΕΥ να καλύψουν τις ποικίλες ανάγκες σε επιστημονικές ειδικότητες, ο Νίκος Μαραγκουδάκης στράφηκε προς τη μικροπαλαιοντολογία, υπό τη σκέπη του μεγάλου δασκάλου Manfred Reichel, που ήταν καθηγητής στη Βασιλεία της Ελβετίας, αλλά και θεμελιωτής του εργαστηρίου μικροπαλαιοντολογίας του ΙΓΕΥ. Κάτω από τη φωτισμένη του καθοδήγηση, αρχικώς μετεκπαιδεύτηκε στη μικροπαλαιοντολογία στη Βασιλεία, με υποτροφία της Τεχνικής Βοήθειας του ΟΗΕ, όλο το έτος 1960, και αργότερα εξεπόνησε διατριβή, με βάση την οποία απέκτησε το διδακτορικό του δίπλωμα από το πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης την 29/5/1967.

Η διατριβή του είχε τίτλο «Γεωλογία και μικροπαλαιοντολογία της νοτίου Κερκύρας» (έκδοση ΙΓΕΥ 1967, Γεωλογικά & Γεωφυσικά Μελέται, τόμ. 12, τεύχος 1) και περιλαμβάνει τον προσδιορισμό 302 (!) ειδών τρηματοφόρων του κατώτερου Πλειοκαίνου, που παρουσιάζονται σε 21 πίνακες περιέχοντες εκατοντάδες σχέδια των ατόμων, που έγιναν σε φωτεινό θάλαμο (*camera lucida*), προϊόν μακράς, επίπονης και υπομονετικής εργασίας ακριβείας. Το πλούσιο προσδιορισμένο υλικό της φυλάσσεται στο αρχείο του εργαστηρίου παλαιοντολογίας του τ. ΙΓΜΕ, στο ερμάριο Θ7.

Δυστυχώς, τη στιγμή ακριβώς αυτή, που ήταν πια πανέτοιμος να δώσει πάρα πολλά στη γεωλογία και στη νεογέννητη για την Ελλάδα μικροπαλαιοντολογία των τρηματοφόρων, η χούντα τον απέλυσε το 1968 βάσει του περί νομιμοφροσύνης αναγκαστικού νόμου 516/48, για τα κοινωνικά του φρονήματα. Να σημειωθεί ότι λίγους μήνες πριν (13/10/67) είχε προαχθεί κατ' εκλογήν στον 3^ο βαθμό. Κατ' εκλογήν ήταν και οι προηγούμενες προαγωγές του, από τον 7^ο μέχρι τον 3^ο βαθμό.

Τη στιγμή της απόλυσης, αυτός και η σύζυγός του Ελένη Ρηγοπούλου είχαν μία κόρη, την Αγγελική, και δύο μέρες μετά γεννήθηκε η δεύτερη κόρη τους, η Δήμητρα. Το ήθος και η μεθοδική δουλειά του είχαν ευτυχώς ήδη γίνει γνωστά στον ιδιωτικό τομέα, με αποτέλεσμα να βρει αμέσως δουλειά σε τεχνικές εταιρείες. Το μεγαλύτερο διάστημα απασχολήθηκε ως διευθυντής εργοταξίων στην Εταιρεία Γεωτεχνικών Έργων Α.Ε. του Γρηγόρη Παναγιωτίδη στην Κοζάνη (φράγμα Πολυφύτου ΔΕΗ), το Αγρίνιο (φράγμα Κρεμαστών ΔΕΗ), τα Ιωάννινα (έρευνες θεμελιώσεως φραγμάτων ΔΕΗ σε Καλαρρύτερο, Άραχθο, Αώο), το Δομοκό (έργα ΔΕΗ στον Ενιπέα), το Ξυλόκαστρο (χειμάρρος Φόνισσα, αρδευτικό φράγμα Υ.Δ.Ε.), το Λιδωρίκι (μελέτη Μόρνου), την Κρήτη και αλλού.

Με την επαναφορά της δημοκρατίας επανήλθε την 1/10/74 στη θέση του στο Ινστιτούτο, που τώρα λεγόταν ΕΘΙΓΜΕ. Σε λίγους μήνες προήχθη στον 2^ο βαθμό, πάλι κατ' εκλογήν και τοποθετήθηκε Διευθυντής Γενικής Γεωλογίας και Παλαιοντολογίας και αργότερα Διευθυντής Γενικών Υπηρεσιών (Βιβλιοθήκης, εκδόσεων, χαρτών, μεταφραστικού, τεκμηρίωσης, συλλογής ορυκτών) μέχρι τη συνταξιοδότησή του, ενώ παράλληλα ήταν και συντονιστής του προγράμματος τεχνικής βοήθειας του ΟΗΕ προς το Ινστιτούτο. Γνώριζε πολύ καλά την αγγλική γλώσσα και σχετικώς καλά τη γαλλική και τη γερμανική.

Το 1987 απεχώρησε από την ενεργό υπηρεσία, δεν σταμάτησε όμως την πνευματική εργασία. Το 1988 δημοσίευσε την ποιητική συλλογή *Αγάπες*. Στη Μυτιλήνη, όπου διέμενε τα τελευταία 13 χρόνια, έγραφε τακτικά σχόλια για θέματα της επικαιρότητας στην τοπική εφημερίδα *Ο Δημοκράτης*. Ασχολήθηκε συστηματικά με τα γλωσσικά και ειδικά με τη μελέτη και σχολιασμό του *Λεξικού της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* και δέχτηκε τις ευχαριστίες του Κέντρου Λεξικολογίας και του καθηγητού Μπαμπινιώτη για τη συστηματική και συνεχή συνεισφορά του στη βελτίωση της ύλης των λεξικών τους.

Ο τρόπος της απώλειάς του είναι δυσβάσταχτος για την αγαπημένη του σύζυγο, τις κόρες, τους γαμπρούς και τα λατρευτά του εγγόνια που αναζητούν συνεχώς τη σοφία του. Όσοι άλλοι τον γνώρισαν θα θυμούνται για πάντα την ευγενική μορφή του, τη γαλήνια φωνή του, τις μεστές συμβουλές του. Οι παλαιοντολόγοι του ΙΓΜΕ θα τον θυμούνται ως πατέρα, δάσκαλο και ακέραιο άνθρωπο. Ο γράφων θα του χρωστάει ες αεί την κατεύθυνση που πήρε η επιστημονική του πορεία και με συγκίνηση του αφιερώνει τα παραπάνω φτωχά λόγια...

Νίκος Καρράς, 17/5/2013